

2. ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันถึงกำหนด สำหรับข้อ 1 และข้อ 2 นี้ ถ้าตัวแลกเงินนั้นผู้ส่งจ่ายกำหนดให้คิดดอกเบี้ยไว้ด้วยตาม มาตรา 911 แล้ว จะมาคิดดอกเบี้ยตามข้อ 2 นี้ก็ไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีการกำหนด ดอกเบี้ยตามมาตรา 911 ในตัวแลกเงินนั้น กฎหมายก็ให้ผู้ทรงคิดดอกเบี้ยได้ ตามข้อ 2 นี้คือร้อยละ 5 ต่อปี

3. ค่าใช้จ่ายในการคัดค้าน และในการส่งคำบอกกล่าวของผู้ทรง ไปยังผู้สละหลังถัดจากตนขึ้นไปและผู้ส่งจ่าย กับทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าพาหนะในการนำตัวไปให้ผู้จ่ายรับรอง หรือใช้เงิน เนื่องจากผู้จ่ายอยู่ห่าง ไกล เป็นต้น

4. ค่าชดเชยส่วนลด ซึ่งถ้าไม่มีข้อตกลงกันไว้ ท่านให้คิดร้อยละ $\frac{1}{6}$ ในต้นเงินอันจะพึงใช้ตามตัวเงิน และไม่ว่ากรณีจะเป็นอย่างไร ท่านมิให้คิด สูงกว่าอัตรานี้

ค่าชดเชยส่วนลด หมายถึง เงินที่ผู้ทรงเรียกได้ฟรีจากผู้ถูกไล่เบี้ย นอกจากเงินตามตัวและดอกเบี้ยแล้วค่าชดเชยส่วนลดนี้คล้าย ๆ กับเงินค่าปาก ถุง เวลานั้นเงินไปฝากธนาคาร ซึ่งทางธนาคารจัดให้แก่ผู้นำฝากนั้น เอง ซึ่งเป็นประเพณี แต่กฎหมายก็ให้เรียกได้ไม่มากเพียง $\frac{1}{6}$ ของต้นเงินเท่า นั้น หมายถึงกรณีที่ไม่ได้ตกลงกันไว้ แต่บางทีอาจจะตกลงไว้ว่าไม่ให้เรียกก็ ได้ก็ต้องปฏิบัติตามที่ตกลงไว้

นอกจากนั้นกฎหมายยังบอกไว้ในวรรคสุดท้ายของมาตรา 968 ว่า ถ้าผู้ทรงใช้สิทธิไล่เบี้ยก่อนถึงกำหนดท่านให้หักลดจำนวนเงินในตัว เงินลงให้ร้อยละ 5 ซึ่งหมายความว่า ปกติแล้ว ผู้ถูกไล่เบี้ยทุกคนจะต้องรับ ผิดตามตัวต่อเมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงิน แต่ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบี้ยได้ก่อนตัวถึง กำหนดเนื่องจากผู้จ่ายไม่รับรองตัวเช่นนี้ กฎหมายเลยบอกว่าไล่เบี้ยได้ แต่ต้องเห็นใจผู้ถูกไล่เบี้ยบ้าง กล่าวคือผู้ถูกไล่เบี้ย อาจจะต้องไปแสวงหาเงิน จากบุคคลอื่นนำมาชำระให้ ทั้ง ๆ ที่ระยะเวลาชำระหนี้ในตัวเงินนั้นยังไม่ถึง กำหนด ดังนั้นกฎหมายเลยบอกว่าให้ผู้ทรงหักเงินออกร้อยละ 5 จากจำนวน เงินทั้งหมดในตัวแล้วรับเพียงที่เหลือนั้นจากผู้ถูกไล่เบี้ยไป ซึ่งแสดงว่า ตัวราคา 10,000 บาท ผู้ทรงก็เรียกจากผู้ถูกไล่เบี้ยได้เพียง 9,500 บาทนั้น

เอง เป็นการถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน ลดราคากลางมาบ้างเพียง 5% เท่านั้น

ข้อสังเกต มาตรา 968 นี้ใช้เฉพาะกรณีที่ผู้ทรงใช้สิทธิไล่เบี้ยจากคู่สัญญาทั้งหลายตามตัวหลังจากที่ตัวขาดความเชื่อถือแล้วเท่านั้นถึงจะได้ทั้ง 4 ข้อนี้ แต่ถ้าเป็นกรณีผู้ทรงไปยื่นให้ผู้จ่ายใช้เงินให้ และผู้จ่ายยินดีใช้เงินให้ ผู้ทรงมีสิทธิได้แต่เพียงเงินทั้งหมดที่กำหนดไว้ในตัวแลกเงินนั้นอีก ทั้งดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ตามมาตรา 911 เท่านั้น ถ้าดอกเบี้ยไม่ได้กำหนดไว้ก็จะเรียกดอกเบี้ยไม่ได้ ได้แต่เงินจำนวนในตัวเท่านั้น

ผู้ถูกไล่เบี้ยเมื่อจ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงไปแล้ว ก็สวมสิทธิผู้ทรงไล่เบี้ยต่อไป

ซึ่งกฎหมายมาตรา 969 บอกว่ามีสิทธิเรียกเอาเงินใช้จากคู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบต่อไปได้ดังต่อไปนี้คือ

1. เงินเต็มจำนวนซึ่งตนได้ใช้ไป
2. ดอกเบี้ยในจำนวนเงินนั้น คิดอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ได้ใช้เงินไป
3. ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันตนต้องออกไป
4. ค่าชดเชยขาด จากต้นทุนจำนวนในตัวแลกเงินตามที่กำหนดไว้

ในมาตรา 968 อนุมาตรา (4)

ข้อสังเกต มาตรา 968 เป็นการให้สิทธิไล่เบี้ยของผู้ทรงต่อผู้ถูกไล่เบี้ย ส่วนมาตรา 969 เป็นเรื่องผู้ถูกไล่เบี้ย สวมสิทธิผู้ทรงไล่เบี้ยต่อไป ดังนั้น จึงมีรายการเรียกแตกต่างกันบ้าง คือ มาตรา 969 จะเรียกค่าใช้จ่ายในการคัดค้าน และบอกกล่าวไม่ได้ แต่กลับเรียกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ตนออกไปได้ก็คล้าย ๆ กันนั่นเอง

สิทธิของผู้ถูกไล่เบี้ยต่อผู้ทรงตัว

มาตรา 970 ได้บัญญัติไว้ว่า “คู่สัญญาทุกฝ่าย ซึ่งต้องรับผิดชอบและถูกไล่เบี้ย หรืออยู่ในฐานะจะถูกไล่เบี้ยได้นั้นอาจจะใช้เงินแล้วเรียกให้เขาสละตัวเงินให้แก่ตนได้ รวมทั้งค่าคัดค้าน และบัญชีรับเงินด้วย”

ผู้สละหลังทุกคนซึ่งเข้าถือเอาและใช้เงินตามตัวแลกเงินแล้ว จะขีดฆ่าคำสละหลังของตนเอง และของเหล่าผู้สละหลังภายหลังตนนั้นเสียก็ได้”

มาตรา 970 นี้หมายความว่า เมื่อผู้ถูกไล่เบี้ยได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรง
ไปแล้วก็ควรจะเรียกให้ผู้ทรงมอบตัวเงินนั้นให้แก่ตนพร้อมทั้งค่าคัต
ค้าน และบัญชีรับเงินต่าง ๆ ด้วย เพื่อจะได้เป็นหลักฐานที่จะไล่เบี้ยต่อไป
ไม่ใช่จ่ายเงินให้ผู้ทรงไปแล้วไม่ยอมเรียกอะไรไว้เป็นหลักฐานเลย อย่างนี้ไม่
มีทางไล่เบี้ยต่อไปแน่ เพราะไม่มีตัวเงินอยู่ในมือ ก็ไม่ใช่ผู้ทรงตามกฎหมาย
นั่นเอง ฉะนั้นควรระวังไว้ หลักฐานเป็นสิ่งสำคัญควรระวังไว้ เพื่อจะได้ใช้
สิทธิไล่เบี้ยต่อไป

นอกจากนั้นกฎหมายยังยอมให้ผู้สละหลังที่จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงไป
แล้วมีสิทธิขีดฆ่าคำสลักหลังของตนเอง และของเหล่าผู้สละหลังภายหลังตน
ได้เพราะ ผู้สละหลังเหล่านี้ ผู้สละหลังที่จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงไม่มีสิทธิไปเรียก
ให้เขารับผิดชอบต่อตนได้ เพราะตามหลักความรับผิดชอบของตัวเงิน
แล้วตนจะต้องรับผิดชอบต่อเขาเหล่านั้น มิใช่เขาเหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบต่อตน
 ฉะนั้นขีดฆ่าคำสลักหลังภายหลังตนออกไปจึงไม่มีผลอะไร

มีปัญหาว่า จะขีดฆ่าคำสลักหลังของผู้สละหลังก่อนตนได้หรือไม่
ผู้เขียนมีความเห็นว่าทำได้ เพราะกฎหมายถือว่าทุกคนต้องรับผิดชอบอย่าง
ลูกหนี้ร่วมต่อผู้ที่สวมสิทธิของผู้ทรงนั้น เมื่อเจ้าหนี้ไม่ปรารถนาจะเรียก
จากลูกหนี้ร่วมคนใดก็ได้คือปลดหนี้ไป วัตถุประสงค์ของปลดหนี้ในมาตรา
905 ที่ได้อธิบายมาแล้ว

สิทธิไล่เบี้ยของผู้สละหลังที่ได้รับตัวสลักหลังกลับคืนมา

มาตรา 971 บัญญัติว่า “ผู้ส่งจ่ายก็ดี ผู้รับรองก็ดี ผู้สละหลังคน
ก่อนก็ดี ซึ่งเขาสลักหลังหรือโอนตัวแลกเงินให้อีกทอดหนึ่งนั้น ห้ามสิทธิจะไล่
เบี้ยเอาแก่คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนยอมต้องรับผิดชอบต่อเขาอยู่ก่อนแล้วตามตัวเงินนั้น
ได้ไม่”

มาตรา 971 นี้หมายความว่า ตัวเงินนี้วัตถุประสงค์ของกฎหมายต้องการให้สะพัดอยู่ตลอดเวลาจนกว่าจะถึงกำหนดใช้เงิน ฉะนั้นอาจเป็นไปได้ที่ตัวเงิน เมื่อหลุดจากมือของผู้สลักหลัง หรือผู้ที่ลงลายมือชื่อต้องรับผิดชอบตามตัวไว้ก่อน ตัวใบนั้นอาจจะวนกลับมาให้ผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวอยู่แล้วให้กลับมีฐานะตรงกันข้ามบ้างคือ กลายมาเป็นผู้ทรงตามกฎหมายหรือเป็นเจ้าของนี้ตามตัวบ้างก็ได้ ซึ่งถ้าตัวนั้นยังไม่ถึงกำหนดใช้เงินกัน มาตรา 917 วรรค 3 ก็ได้ บอกให้ผู้ทรงตัวเหล่านั้นสามารถโอนตัวต่อไปได้ แต่ถ้าตัวถึงกำหนดใช้เงินกัน มาตรา 971 จึงบอกถึงสิทธิของผู้ทรงตามกฎหมายคนนั้นว่า จะมีสิทธิไล่เบี้ยในตัวอย่างไรซึ่งเมื่อศึกษาแล้วจะเห็นได้ง่าย ๆ ว่า เมื่อก่อนเคยเป็นลูกหนี้เขา ต่อมาบัดนี้กลับมาเป็นเจ้าของนี้เขาบ้าง ดังนั้นถือว่าเจ้าหนี้ไป กล่าวคือผู้ทรงจะไม่มีสิทธิไล่เบี้ยบุคคลที่ตนเคยต้องรับผิดชอบต่อเขาอยู่ก่อนแล้วได้ จะไล่เบี้ยได้เฉพาะผู้ที่สลักหลังอยู่ก่อนผู้ทรงตอนที่ เป็นผู้สลักหลังตอนแรกได้เท่านั้นขึ้นไป

ตัวอย่าง

ตามตัวอย่างนี้ แดงผู้สั่งจ่ายออกตั๋วแลกเงิน สั่งจ่ายผู้จ่าย ให้จ่ายเงินแก่ขาว 10,000 บาท ขาวได้สลักหลังโอนให้เขียว เขียวโอนต่อให้เหลือง เหลืองโอนต่อให้ม่วง ม่วงโอนต่อให้น้ำเงิน และน้ำเงินโอนต่อให้เขียวอีกทีหนึ่ง สมมุติว่าถ้าตัวยังไม่ถึงกำหนดใช้เงิน มาตรา 917 วรรค 3 ก็บัญญัติให้เขียวโอนต่อไปได้ แต่ถ้าตัวถึงกำหนดใช้เงินแล้วก็ต้องใช้มาตรา 971 มาปรับ กล่าวคือเขียวเคยเป็นผู้สลักหลังตัวอยู่ก่อน เหลือง ม่วง และน้ำเงิน ซึ่งตามหลักความรับผิดชอบของกฎหมายตัวเงินแล้วเขียวจะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนี้ต่อเหลือง ม่วง และน้ำเงิน แต่ต่อมาเมื่อเขียวกลับกลายเป็นผู้ทรงตามกฎหมายของตัวใบนี้ คือเป็นเจ้าของนี้บ้าง กฎหมายมาตรา 971 เลยบอกว่าเขียวจะไล่เบี้ย น้ำเงิน ม่วง และเหลืองไม่ได้ เพราะเมื่อก่อนเขียวต้องรับผิดชอบต่อคนเหล่านั้น ดังนั้นเมื่อกลับมาเป็นเจ้าหนี้บ้าง ก็ถือว่าหนี้สินต่อบุคคลทั้ง 3 คือ เหลือง ม่วง น้ำเงิน นั้นเป็นอันพับกันไปหรือเลิกกันไป เขียวมีสิทธิไล่เบี้ยได้เฉพาะขาว จำผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้ว และแดงผู้สั่งจ่ายได้เท่านั้น เพราะบุคคลคือ แดง ดำ ขาว นี้ ต้องรับผิดชอบต่อเขียว ซึ่งเป็นผู้สลักหลังต่อจากขาวในช่วงแรกนั่นเอง

การใช้สิทธิไล่เบี้ยของผู้ทรงภายหลังจากที่มีการรับรองบางส่วนโดยผู้จ่ายแล้ว

มาตรา 972 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีใช้สิทธิไล่เบี้ยภายหลังการรับรองแต่บางส่วน ท่านว่าคู่สัญญาฝ่ายซึ่งใช้เงินอันเป็นจำนวนเขาไม่รับรองนั้น อาจจะเรียกให้จัดระบุนความที่ใช้เงินนี้ลงในตัวเงิน และเรียกให้ทำใบรับรองให้แก่ตนได้ อนึ่งผู้ทรงตัวเงินต้องให้สำเนาตัวเงิน อันรับรองว่าถูกต้องแก่คู่สัญญาฝ่ายนั้น พร้อมทั้งค่าตัดกันด้วย เพื่อให้เขาสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยในภายหลังได้สืบไป”

จากที่ได้ศึกษากันมาแล้วว่า ถ้ามีการรับรองเพียงบางส่วนของจ่ายเพียงบางส่วนจากผู้จ่าย แล้วผู้ทรงยอมรับเอาการรับรองเช่นนั้น กฎหมายมาตรา 936 ก็ให้ผู้ทรงแจ้งไปยังผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลังทั้งปวง ให้ทราบถึงการยินยอมยอมรับเอาการรับรองบางส่วนของผู้ทรงต่อผู้จ่าย และเพียงแต่ผู้สั่งจ่ายและผู้สลักหลังทั้งหลายทราบก็พอแล้ว ไม่ต้องมีการตอบรับว่าเห็นด้วย

หรือไม่เห็นด้วยนี้เป็นหลักเกณฑ์ของมาตรา 936 ที่บอกว่าให้แจ้งคำบอกกล่าวเรื่องการยินยอมยอมรับเอาการรับรองบางส่วนของผู้ทรงต่อผู้จ่าย มีเพียงแค่นั้นเท่านั้น แต่มาตรา 972 ได้มาขยายความเพิ่มเติมว่า เมื่อมีการยอมรับเอาการรับรองบางส่วนที่ผู้จ่ายจะจ่ายให้เมื่อถึงกำหนดใช้เงินนั้น เงินส่วนที่ขาดอยู่นั้นจะเรียกร้องกันได้อย่างไร และจะทำกันอย่างไรถึงจะเรียกร้องเงินส่วนที่ขาดได้จากผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลัง และคู่สัญญาทั้งหลายที่จะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้น มาตรา 972 ได้บอกว่า เงินส่วนที่ขาดอยู่นั้น เช่น ตัวราคา 10,000 บาท ผู้จ่ายรับรองเพียง 5,000 บาท ก็แสดงว่าอีก 5,000 บาท เป็นเงินส่วนที่ขาดที่ผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรอง เมื่อไม่มีการรับรองเงินจำนวนนี้ก็แสดงว่า เงินจำนวน 5,000 บาทนี้เป็นส่วนที่ขาดความเชื่อถือตามมาตรา 959 ได้เช่นกัน ฉะนั้นถึงแม้ผู้ทรงจะทำคำบอกกล่าวแจ้งไปยังผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลังทั้งปวงตลอดจนคู่สัญญาที่ต้องรับผิดชอบตามตัวว่า ได้ยอมรับเอาการรับรองบางส่วนจากผู้จ่ายแล้วก็ตาม เพื่อให้ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบี้ยส่วนที่ขาดอีก 5,000 บาท นั้นได้ ผู้ทรงต้องรีบทำคำคัดค้านเฉพาะเงินอีก 5,000 บาท นี้เสียโดยเร็วภายในกำหนดระยะเวลาที่ให้ทำคำคัดค้าน แล้วรีบแจ้งเป็นคำบอกกล่าวไปยังผู้สลักหลัง ผู้ส่งจ่าย ภายในกำหนดให้คำบอกกล่าว เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นทราบจะได้เตรียมตัวจ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงต่อไป

เมื่อผู้สลักหลัง ผู้ส่งจ่าย หรือคู่สัญญาที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงในส่วนที่ขาดนั้นไปแล้ว ก็มีสิทธิที่จะเรียกตัวเงินนั้นมาจากผู้ทรง อีกทั้งมีสิทธิได้หลักฐานทั้งหมดที่ผู้ทรงได้ทำไว้ หรือเรียกให้ผู้ทรงทำก็ได้ เช่น ให้ผู้ทรง จด ระบุความ ที่ใช้เงินกันนี้ลงไว้ในตัวเงินพร้อมกับให้ผู้ทรงทำใบรับมอบให้แก่ผู้ใช้เงิน เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงในส่วนที่ขาดไปแล้ว หลักฐานต่าง ๆ ที่ผู้ทรงได้ทำไว้เช่น สำเนาตัวเงินอันรับรองว่าถูกต้องแล้ว พร้อมทั้งคำคัดค้านด้วยเป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานที่ผู้ใช้เงินจะได้เก็บไว้ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการใช้สิทธิไล่เบี้ยต่อไปนั่นเอง

**ผู้ทรงสิทธิไล่เบี้ยผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลัง และคู่สัญญาอื่น ๆ ผู้
ต้องรับผิดชอบ วันแต่ผู้รับรอง**

ในเรื่องกฎหมายตัวเงินนี้ ถ้ากฎหมายได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้ ผู้ทรงทำให้เสร็จภายในกำหนดในเรื่องนั้น ๆ ถ้าผู้ทรงทำไม่เสร็จทันกำหนด ที่ว่านั้น ผู้ทรงจะสิ้นสิทธิไล่เบี้ยผู้สั่งจ่าย ผู้สละหลังและคู่สัญญาอื่น ๆ ผู้ต้อง รับผิดชอบตามตัวเงิน เว้นแต่ผู้จ่ายที่รับรองตัวเงินนั้นทันที แสดงว่าผู้จ่ายที่ รับรองตัวเงินจะไม่หลุดพ้น แต่คนอื่น ๆ หลุดพ้นได้

กำหนดเวลาเหล่านั้นได้บัญญัติไว้ในมาตรา 973 ซึ่งมีดังต่อไปนี้

“เมื่อกำหนดเวลาจำกัด ซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ได้ล่วงพ้นไปแล้ว คือ

1. กำหนดเวลาสำหรับยื่นตัวแลกเงินชนิดให้ใช้เงินเมื่อได้เห็น หรือในระยะเวลาอย่างใดอย่างหนึ่งภายหลังได้เห็น

2. กำหนดเวลาสำหรับทำคำคัดค้านการไม่รับรอง หรือการไม่ใช้ เงิน

3. กำหนดเวลาสำหรับยื่นตัวเพื่อให้ใช้เงิน ในกรณีที่มีข้อกำหนดว่า “ไม่จำเป็นต้องมีคำคัดค้าน”

ท่านว่าผู้ทรงยอมสิ้นสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาแก่เหล่าผู้สละหลัง ผู้สั่งจ่าย และคู่สัญญาอื่น ๆ ผู้ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ผู้รับรอง

อนึ่งถ้าไม่ยื่นตัวแลกเงินเพื่อให้เขารับรองภายในเวลาจำกัดตั้งผู้สั่ง จ่ายได้กำหนดไว้ ท่านว่าผู้ทรงยอมเสียสิทธิที่จะไล่เบี้ย ทั้งเพื่อการที่เขาไม่ ใช้เงิน และเพื่อการที่เขาไม่รับรอง เว้นแต่จะปรากฏจากข้อกำหนดว่า ผู้สั่งจ่ายหมายเพียงแต่จะปลดตนเองให้พ้นจากประกันการรับรอง

ถ้าข้อกำหนดจำกัดเวลายื่นตัวแลกเงินนั้นมีอยู่ที่คำสละหลัง ท่านว่า เฉพาะแต่ผู้สละหลังเท่านั้น จะอาจเอาประโยชน์ในข้อกำหนดนั้นได้”

จากที่ได้ศึกษามาตรา 915 มาแล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้ให้สิทธิ ผู้สั่งจ่าย หรือผู้สละหลังที่จะเขียนข้อความกำหนดต่าง ๆ ลงบนตัวเงินเพื่อให้ ผู้ทรงปฏิบัติได้ การเขียนข้อความกำหนดในแต่ละครั้งจะต้องดูเจตนาของผู้ เขียนลงไปเป็นหลักว่ามีเจตนาจะให้เป็นไปอย่างไร และจะให้คุ้มครองถึงทุก คนที่ลงลายมือชื่ออยู่ในตัวหรือไม่ด้วย บางทีเจตนาของผู้เขียนให้คุ้มครอง เฉพาะตนเองเท่านั้นก็เป็นได้

มีข้อที่น่าสังเกตไว้ด้วยว่า ผู้สั่งจ่ายมีสิทธิเขียนข้อกำหนดต่าง ๆ ให้

คุ้มครองตนเอง และคุ้มครองทุกคน ผู้ที่ลงลายมือชื่อต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ แต่ผู้สลักหลังมีสิทธิเขียนเฉพาะคุ้มครองตนเองเท่านั้น ไม่สามารถจะเขียนคุ้มครองคนอื่น ๆ ได้

จากมาตรา 973 จะเห็นได้ว่า ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ผู้ส่งจ่ายได้เขียนขึ้นไว้โดยมีระยะเวลาจำกัดให้ผู้ทรงทำนั้น ผู้ส่งจ่ายจะต้องแสดงเจตนาให้เห็นชัดในข้อกำหนดนั้นด้วยว่า ถ้าผู้ทรงมิได้ปฏิบัติตามภายในกำหนดระยะเวลา นั้น ผู้ทรงจะสิ้นสิทธิไล่เบี่ยผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลังและคู่สัญญาทั้งปวงที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นทันที แต่ถ้าผู้ส่งจ่ายได้เขียนข้อกำหนดไว้แล้วตีความได้ว่า ผู้ส่งจ่ายเพียงแต่จะปลดตนเองให้พ้นจากประกันการรับรองเท่านั้น โดยมีได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้ทรงทำเป็นเงื่อนไขเด็ดขาดเช่นนั้น อย่างนี้ถึงแม้ผู้ทรงจะไม่ยื่นตัวภายในกำหนด ผู้ทรงก็ยังมีสิทธิไล่เบี่ยผู้ส่งจ่ายตลอดทั้งผู้สลักหลังทั้งปวง และคู่สัญญาคนอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ เช่น ผู้ส่งจ่ายได้เขียนลงไปบนตัวเงินว่าให้ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองเสียภายใน 7 วัน มิฉะนั้นผู้จ่ายจะไม่รับรองตัวนั้น อย่างนี้ไม่ใช่ข้อกำหนดที่จำกัดระยะเวลาให้ยื่นตัวเพื่อรับรองที่มีเจตนาว่าถ้าผู้ทรงไม่ปฏิบัติตามแล้วจะไล่เบี่ยผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลังตลอดทั้งคู่สัญญาคนอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ ถึงแม้ผู้ทรงจะไม่ปฏิบัติตามภายในกำหนด 7 วันนั้น โดยมายื่นในภายหลัง ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะไล่เบี่ยผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลัง และคู่สัญญาที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้ทุกคน แต่ถ้าผู้ส่งจ่ายได้เขียนข้อกำหนดให้ผู้ทรงยื่นตัวเพื่อให้ผู้จ่ายรับรอง โดยเขียนว่า ถ้าผู้ทรงไม่ปฏิบัติตามภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ให้ผู้ทรงสิ้นสิทธิไล่เบี่ยทุกคนที่ต้องรับผิดชอบในตัวเงินนั้น อย่างนี้ไปนำยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองเสียภายในกำหนด ถ้าเกินกำหนดจะหมดสิทธิไล่เบี่ยผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวนั้นทุกคน

แต่สำหรับข้อกำหนดที่เกิดขึ้นโดยกฎหมายบัญญัติไว้ นั้น ก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้ทรงไม่ทำตามภายในกำหนด ผู้ทรงก็สิ้นสิทธิไล่เบี่ยบุคคลที่เป็นผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลัง และคู่สัญญาทั้งปวงที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้น

สำหรับมาตรา 973 นี้ ยกเว้นไว้สำหรับผู้รับรองเท่านั้น ที่ยังต้อง

รับผิดชอบอยู่ เหตุผลก็เพราะกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ผู้รับรองคือผู้จ่าย มีสิทธิ จะเซ็นรับรองหรือไม่ก็ได้ ถ้าเซ็นรับรองเมื่อใดแสดงว่ายินดีจะจ่ายเงินให้ ตามตัวเงินนั้นโดยไม่มีเงื่อนไขทั้งสิ้น ดังนั้นมาตรา 937 จึงให้มีผลผูกพัน ทางกฎหมายไว้เลยว่า ถ้าผู้จ่ายเซ็นรับรองเมื่อใดจะต้องผูกพันเป็นลูกหนี้ชั้น ต้นตามตัวนั้นต่อผู้ทรงทันที ไม่มีทางหลีกเลี่ยง หรือหลุดพ้นจากกรณีใด ๆ ได้ทั้งสิ้น

นอกจากนั้นมาตรา 973 ได้บัญญัติถึงผู้สลักหลังที่ได้เขียนข้อกำหนด ลงไปโดยกำหนดระยะเวลาให้ผู้ทรงยื่นตัวแลกเงินให้รับรองต่อผู้จ่าย นั้น กฎหมายให้มีผลเฉพาะผู้สลักหลังคนนั้นเท่านั้นดังที่กล่าวมาแล้ว หมายความว่าผู้สลักหลังจะเขียนข้อกำหนดลงไปในตัวเงินตามมาตรา 915 ก็มีผล เฉพาะตัว จะให้ครอบคลุมไปทั่วอย่างที่คุณส่งจ่ายเขียนไม่ได้ ฉะนั้นมาตรา 973 พรรคสุดท้ายจึงย้ำว่าถ้าผู้สลักหลังเขียนข้อกำหนดลงไปแล้ว และผู้ทรง มิได้ปฏิบัติตาม ผู้ทรงก็สิ้นสิทธิไต่เบี่ยเฉพาะผู้สลักหลังคนนั้นเท่านั้น แต่คน อื่น ๆ ที่เป็นผู้สลักหลัง ผู้ส่งจ่าย และคู่สัญญาอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงิน ในนั้น ยังต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นทั้งสิ้นหาหลุดพ้นตามผู้สลักหลังคนที่ เขียนข้อกำหนดให้ผู้ทรงปฏิบัติไว้ไม่

ผลของการที่มีตัวยื่นตัวแลกเงินกิติหรือการทำคำตัดค้ำนกิติ

ภายในกำหนดเวลา เนื่องจากมีเหตุจำเป็น

มาตรา 974 ได้บัญญัติว่า “การยื่นตัวแลกเงินกิติ การทำคำตัดค้ำน กิติ ถ้ามีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้มาขัดขวางมิให้ทำได้ภายใน กำหนดเวลาจำกัดสำหรับการนั้นไซ้ ท่านให้ยืดกำหนดเวลาออกไปอีกได้

เหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้ตั้งว่ามานั้น ผู้ทรงต้องบอกกล่าว แก่ผู้สลักหลังคนถัดตนขึ้นไปโดยไม่ชักช้า และคำบอกกล่าวนั้นต้องเขียน ระบุลงในตัวเงินหรือใบประจำตัว ต้องลงวันที่และลงลายมือชื่อของผู้ทรง การอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวนี้ ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติมาตรา 963

เมื่อเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้นั้นสุดสิ้นลงแล้ว ผู้ทรงต้องยื่น ตัวเงินให้เขารับรอง หรือใช้เงินโดยไม่ชักช้า และถ้าจำเป็นก็ทำคำตัดค้ำน ขึ้น

ถ้าเหตุจำเป็นอันมิอาจกล่าวล่วงเสียได้นั้น ยังคงมีอยู่ต่อไปจนเป็นเวลากว่า 30 วัน ภายหลังจากตัวเงินถึงกำหนดชำระ ท่านว่าจะใช้สิทธิไล่เบี้ยก็ได้ และถ้าเช่นนั้นการยื่นตัวเงินก็ดี การทำคำคัดค้านก็ดี เป็นอันไม่จำเป็นต้องทำ

ในส่วนตัวเงินชนิดที่ให้ใช้เงินเมื่อได้เห็น หรือให้ใช้เงินในระยะเวลาอย่างหนึ่งอย่างใดภายหลังได้เห็นนั้น กำหนด 30 วันเช่นว่ามานี้ ท่านให้นับแต่วันที่ผู้ทรงได้ให้คำบอกกล่าวเหตุจำเป็นอันมิอาจล่วงเสียได้นั้นแก่ผู้สกลหลังถัดตนขึ้นไป และถึงแม้ว่าจะเป็นการก่อนล่วงกำหนดเวลายื่นตัวเงินก็ให้นับเช่นนั้น”

จากมาตรา 974 นี้จะเห็นได้ว่า ถ้าการยื่นตัวแลกเงินเพื่อให้ผู้จ่ายรับรอง หรือให้ผู้จ่ายใช้เงินตามตัว หรือให้ผู้จ่ายใช้เงินตามตัวหรือในกรณีที่ ต้องทำคำคัดค้าน นั้นเกิดมีเหตุจำเป็น อย่างเช่นประเทศเกิดการปฏิวัติขึ้นมา ในช่วงที่กำหนดให้ดำเนินการนั้น อย่างนี้ผู้ทรงก็ไม่สามารถที่จะทำสิ่งที่ต้อง การทำเหล่านั้นให้เสร็จภายในกำหนดที่จำกัดระยะเวลาไว้ได้ กฎหมาย มาตรา 974 เลยบอกว่าไม่เป็นไรว่าเมื่อทำไม่เสร็จหรือทำไม่ได้ เนื่องจากมี เหตุจำเป็นดังกล่าวก็ให้ยืดเวลาออกไปจนกว่าเหตุจำเป็นนั้นมันจะสิ้นสุดไป และกฎหมายให้เป็นหน้าที่ของผู้ทรงต้องแจ้งถึงสาเหตุที่ไม่ได้ทำให้ เสร็จ หรือไม่ได้ทำนั้น เนื่องจากมีเหตุจำเป็นนั้น ๆ ให้แก่ผู้สกลหลังคนถัดตน ขึ้นไปโดยมิชักช้าโดยให้ทำเป็นคำบอกกล่าวเป็นหนังสือ ดังเช่นที่บัญญัติ ไว้ในมาตรา 963 และนอกจากนั้นให้ผู้ทรงเขียนลงไปในตัวเงิน หรือใบประจำ ต่อของตัวเงินใบนั้นเกี่ยวกับคำบอกกล่าวนั้น พร้อมทั้งลงวัน เดือน ปี และลง ลายมือชื่อของผู้ทรงเป็นหลักฐานไว้ด้วย

และต่อมาถ้าเหตุจำเป็นดังกล่าวมานั้นสิ้นสุดลง กฎหมายก็ให้ผู้ทรง รีบยื่นตัวนั้นให้ผู้จ่ายรับรอง หรือให้ใช้เงินโดยมิชักช้า และถ้าจำเป็นต้องทำ คำคัดค้านขึ้นด้วยก็รีบทำเสีย เพราะบางทีในบางกรณีอาจจะไม่ต้องทำคำ คัดค้านก็ได้

แต่ถ้าปรากฏว่าเหตุจำเป็นที่ว่ามานั้นมันติดพันยืดยาวเกินกว่า 30 วัน นับแต่ที่ตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน กฎหมายบอกว่าถ้าเป็นฉะนั้นก็ให้ ผู้ทรงมีสิทธิไล่เบี้ยผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินได้ทุกคนเลยไม่ต้องไปร้ออีกแล้ว

สำหรับกำหนดระยะเวลา 30 วันที่เกินจากตัวเงินถึงกำหนดใช้เงินนี้ แสดงว่าตัวเงินนั้นมีกำหนดเวลาไว้ชัดเจนนับได้ง่าย

แต่ถ้าเป็นตัวเงินที่ให้ใช้เงิน เมื่อได้เห็น หรือให้ใช้เงินในระยะเวลา หนึ่งอย่างใดภายหลังจากได้เห็นนั้น จะนับ 30 วันตั้งแต่เมื่อไร เพราะว่าการ เห็นตัวนั้นทำโดยผู้จ่าย แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่จำเป็นแล้วผู้จ่ายก็ไม่มีวันได้ เห็นตัวเงินนี้แน่ เพราะผู้ทรงยอมไม่กล้าไปหา ฉะนั้นกฎหมายมาตรา 974 วรรคสุดท้ายเลยบอกว่า ถ้าระยะเวลาเกิน 30 วันนับแต่ที่ผู้ทรงได้ทำคำ บอกรู้ถึงเหตุจำเป็นนั้นไปยังผู้สละหลังถัดตนขึ้นไป ก็ให้ผู้ทรงมีสิทธิ ไล่เบี้ยได้ทันที ถึงแม้ระยะที่เขียนในตัวเงินนั้นจะยังไม่ถึงก็ตาม กฎหมายก็ให้ สิทธิไม่ต้องไปคำนึงถึงกำหนดระยะเวลาในตัวเงินที่เขียนไว้ในตัวเงิน นั้นแล้ว

ส่วนที่ 7

ตั๋วแลกเงินเป็นสำรับ

มาตรา 975 - มาตรา 981

ตั๋วแลกเงินที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ แต่ละฉบับที่ออกมามีผลทางกฎหมายเฉพาะตัวอยู่แล้ว ซึ่งหมายความว่าผู้ทรงตั๋วในแต่ละฉบับ ก็สามารถที่จะนำตั๋วไปขึ้นเงินต่อผู้จ่ายได้เป็นราย ๆ ไป เมื่อตัวนั้นถึงกำหนดใช้เงินกัน

แต่กฎหมายก็ได้บัญญัติเรื่องตั๋วแลกเงินเป็นสำรับขึ้นมาใช้เหมือนกันตั้งแต่มาตรา 975 ถึงมาตรา 981

อันว่าตั๋วแลกเงินเป็นสำรับนี้หมายความว่าถึงมีตั๋วแลกเงินเป็นหลักอยู่ 1 ฉบับแล้ว มีตั๋วแลกเงินอีก 2-3 ใบเป็นคู่ฉบับหรือเรียกว่าคู่ฉีกอยู่โดยทั้งหมดนี้จะต้องเขียนหมายเลขเรียงตามลำดับไว้ด้วยแล้วกฎหมายให้ถือว่าตั๋วแลกเงินที่มีอยู่หลายฉบับนี้สามารถขึ้นเงินได้เพียงฉบับเดียว ฉบับไหนก็ได้ หรือพูดง่าย ๆ ว่าถึงแม้จะมีตั๋วแลกเงินอยู่หลายฉบับที่เป็นคู่ฉีกกันก็ตามกฎหมายก็ถือว่าทั้งหมดนี้รวมกันแล้วมีเพียงฉบับเดียวเท่านั้น

เหตุผลทางกฎหมายที่ได้มีการออกเรื่องตั๋วแลกเงินเป็นสำรับขึ้นมาใช้ก็เพื่อความสะดวกในการค้าขายที่อยู่ต่างเมืองกันโดยระยะทาง การส่งตั๋วแลกเงินให้กันและกัน เพื่อเป็นการชำระหนี้ที่อยู่ห่างไกลนั้น บางทีตั๋วแลกเงินนั้นก็อาจจะไม่ถึงมือผู้รับได้ เพราะเกิดหายขึ้นมากกลางทาง ถ้าผู้สั่งจ่ายตั๋วได้ออกตั๋วไปให้อีกหลาย ๆ ครั้ง ทั้ง ๆ ที่เป็นการชำระหนี้รายเดียวเท่านั้น แต่ถ้าผู้รับเงินซึ่งเป็นผู้รับตั๋วไม่มีความสุจริตใจหรือความซื่อสัตย์ก็อาจจะนำตั๋วที่ออกมาหลาย ๆ ใบนั้นไปขึ้นเงินทุกฉบับ ความเสียหายก็ย่อมตกแก่ผู้สั่งจ่ายที่ซื่อสัตย์นั้นได้ ฉะนั้นกฎหมายเลยได้บัญญัติเรื่องตั๋วแลกเงินเป็นสำรับขึ้นมาใช้ คือว่าครั้งแรกเมื่อส่งต้นฉบับไปให้ผู้รับแล้ว ถ้าผู้รับแจ้งมาว่ายังไม่ได้รับ ผู้สั่งจ่ายหรือผู้ออกตั๋วจะได้ส่งคู่ฉีกไปให้อีก ถ้ายังไม่ได้รับอีก ผู้สั่งจ่ายก็จะส่งคู่ฉีกฉบับที่ 3 ไปให้อีกดังนี้เป็นต้น ซึ่งถือแม้ว่าจะส่งไปให้หลาย ๆ ฉบับก็ตาม ก็มีผลทางกฎหมายเหมือนว่าผู้รับหรือผู้ทรงตั๋วคน

นั้นมีตัวแลกเงินเพียงฉบับเดียวไปขึ้นเงินได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น นี่คือหลักของกฎหมายซึ่งมีข้อยกเว้น จะศึกษากันต่อไป

ลักษณะสำคัญของตัวแลกเงินเป็นสำรับ

มาตรา 975 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินนั้น นอกจากชนิดที่สั่งจ่ายแก่ผู้ถือแล้ว จะออกไปเป็นคู่ฉีกความต้องกันสองฉบับ หรือว่านั้นก็อาจจะออกได้

คู่ฉีกเหล่านี้ต้องมีหมายเลขลำดับลงไว้ในตัวตราสารนั้นเอง มิฉะนั้นคู่ฉีกแต่ละฉบับย่อมใช้ได้เป็นตัวแลกเงินฉบับหนึ่ง ๆ แยกเป็นตั๋วเงินต่างฉบับกัน

บุคคลทุกคนซึ่งเป็นผู้ทรงตัวเงินอันมิได้ระบุว่าไว้ออกเป็นตั๋วเดียว นั้นจะเรียกให้ส่งมอบคู่ฉีกสองฉบับหรือว่านั้นแก่ตนก็ได้โดยยอมให้คิดค่าใช้จ่ายเอาแก่ตน ในกรณีผู้ทรงต้องว่ากล่าวไปยังผู้สลักหลังคนถัดตนขึ้นไปและผู้สลักหลังคนนั้นก็จำต้องช่วยผู้ทรงว่ากล่าวไปยังผู้ที่สลักหลังให้แก่ตนต่อไปอีก สืบเนื่องกันไปเช่นนี้ตลอดสายจนกระทั่งถึงผู้สั่งจ่าย อนึ่งผู้สลักหลังทั้งหลายจำต้องเขียนคำสลักหลังของตนเป็นความเดียวกันลงในฉบับคู่ฉีกใหม่แห่งตัวสำรับนั้นอีกด้วย”

จากตัวบทมาตรา 975 นี้ จะเห็นลักษณะสำคัญของตัวแลกเงินเป็นสำรับว่ามีลักษณะทั่ว ๆ ไปดังต่อไปนี้

1. จะต้องเป็นตัวแลกเงินที่ระบุชื่อผู้รับเงินไว้โดยเฉพาะเท่านั้น
2. คู่ฉีกของตัวแลกเงินแต่ละฉบับจะต้องมีหมายเลขลำดับลงไว้ด้วย
3. ผู้ทรงตัวแลกเงินที่เป็นสำรับนี้ มีสิทธิเรียกให้ผู้สั่งจ่ายส่งคู่ฉีกทุกฉบับที่ออกมานั้นให้แก่ตนได้

อธิบาย 1 การออกตัวแลกเงินที่เป็นสำรับนี้กฎหมายได้จำกัดไว้เลยว่าจะต้องออกเป็นตัวแลกเงินชนิดระบุชื่อผู้รับเงินเท่านั้นจะออกเป็นชนิดผู้ถือไม่ได้ เหตุผลของกฎหมายก็เพื่อจะให้รู้ชื่อและตัวของผู้รับเงินเป็นการเฉพาะเจาะจง ถ้าเกิดมีปัญหาขึ้นจะได้ชี้ถูกว่าออกตัวแลกเงินใบนั้นให้ใคร สำหรับตัวผู้ถือนั้นไม่มีชื่อของผู้รับเงินไว้เป็นหลักฐานบนตัวนั้น ใครก็ได้ที่มีตัวอยู่ในมือก็เป็นผู้ทรงตัวทั้งสิ้น จึงเป็นการยากลำบากที่จะรู้ว่าใครเป็นผู้รับเงิน

คนแรกที่แท้จริง และอีกประการหนึ่งการที่กฎหมายได้บัญญัติเรื่องตัวแลกเงินเป็นสำหรับขึ้นมาก็เพื่อใช้ส่งตัวนี้ไปชำระหนี้กันในแดนไกล ถ้าเกิดหายขึ้นมาก็จะส่งฉบับคู่มือไปให้แทนกันได้ เพราะรู้ตัวผู้รับเงินเป็นที่แน่ชัดอยู่แล้ว ถ้าให้ออกเป็นตัวผู้ถือก็ไม่ว่าจะส่งให้ใคร ดังนั้นกฎหมายจึงกำหนดไว้เลยว่าตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้ต้องออกเป็นตั๋วระบุชื่อผู้รับเงินเสมอ จะออกเป็นตัวผู้ถือไม่ได้

อธิบาย 2 ตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้ ทุกฉบับต้องมีหมายเลขกำกับไว้ด้วยว่าเป็นฉบับที่เท่าใด เช่น ฉบับที่ 1, ฉบับที่ 2, ฉบับที่ 3 หรือฉบับที่ 4 เป็นต้นเหตุผลที่กฎหมายให้กำหนดหมายเลขไว้ทุกฉบับก็เพื่อจะได้รู้ว่าทุกฉบับที่ออกมานี้เป็นสำหรับเดียวกัน มีผลใช้บังคับทางกฎหมายได้ฉบับเดียวเท่านั้น แต่ถ้าผู้ส่งจ่ายไม่ได้เขียนหมายเลขกำกับไว้ว่ามันเป็นชุดเดียวกันและยังส่งตัวแลกเงินเหล่านี้ทุก ๆ ใบไปให้ผู้ทรง กฎหมายบอกว่าระวางไว้เถอะกฎหมายจะถือว่าทุก ๆ ใบนั้นไม่ขึ้นแก่กัน อันหมายความว่า ทุก ๆ ใบนั้นสามารถขึ้นเงินได้ทั้งสิ้นผู้ส่งจ่ายจะมาโอตครวญว่าที่ผมส่งไปให้มันเป็นตัวแลกเงินเป็นสำหรับ ถือว่าใช้ได้ใบเดียวเท่านั้นอย่างนี้ไม่ได้ก็เพราะอยากสืบใส่หมายเลขกำกับไว้บนตัวนั่นเอง

อธิบาย 3 เมื่อผู้ส่งจ่ายได้ออกตัวแลกเงินเป็นสำหรับและได้ส่งฉบับแรกไปให้ผู้ทรงคนแรก พร้อมกับบอกว่าเป็นตัวแลกเงินเป็นสำหรับนะมืออยู่ทั้งหมด 4 ใบเป็นคู่มือ ผู้รับเงินคนแรกอยากจะโอนตัวนี้ต่อไปก็ได้ การโอนตัวแลกเงินเป็นสำหรับก็โอนกันได้โดยทำการสลักหลังตัวแล้วส่งมอบตัวให้กันไป อย่างเช่นการโอนตัวแลกเงินชนิดระบุชื่อผู้รับเงินดังที่เคยศึกษากันมาแล้ว

ในทางปฏิบัติเมื่อผู้ส่งจ่ายได้ออกตัวแลกเงินเป็นสำหรับขึ้นมาใช้แล้วส่วนมากเขาจะส่งเฉพาะฉบับหมายเลข 1 ไปให้ผู้รับเงินคนแรกยึดถือไว้เท่านั้น ถ้าไม่มีการสูญหายของตัวฉบับแรก ผู้ส่งจ่ายก็จะไม่ส่งตัวหมายเลขฉบับอื่น ๆ มาให้ผู้รับเงินหรือผู้ทรงคนต่อ ๆ ไป ผู้ส่งจ่ายจะเก็บคู่มือเหล่านั้นไว้ แต่อย่างไรก็ดีกฎหมายก็ยังเปิดโอกาสให้ผู้ทรงตามกฎหมาย มีสิทธิเรียกให้ผู้ส่งจ่ายส่งคู่มืออีกหลาย ๆ ฉบับที่ยังอยู่ในมือผู้ส่งจ่ายนั้นมาให้ตนได้

โดยยอมเสียค่าใช้จ่ายในการส่งตัวเหล่านั้นให้แก่ผู้ส่งจ่ายไป และเมื่อผู้ทรงคนนั้นได้รับตัวแลกเงินที่เป็นสำหรับทุกหมายเลขไว้ในมือแล้ว มีหน้าที่ต้องแจ้งไปยังผู้สลับหลังที่ได้ทำการสลับหลังตัวนี้ให้แก่ตน และผู้สลับหลังบนตัวนี้ทุกคนเมื่อทราบเรื่องก็ต้องแจ้งไปยังผู้สลับหลังที่อยู่ถัดตนขึ้นไปจนกระทั่งถึงผู้ส่งจ่ายตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้ จากนั้นผู้สลับหลังทุกคนที่ได้สลับหลังลงบนตัวหมายเลข 1 จะต้องลงลายมือชื่อและเขียนข้อความให้เหมือนกับที่ตนได้ลงไว้ในตัวหมายเลข 1 ลงไปบนตัวหมายเลข 2 เลข 3 และเลข 4 ให้ครบทุกฉบับเหมือนกันทั้งสิ้น เพราะตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้เมื่อปล่อยออกมาจากผู้ส่งจ่ายครบทุกฉบับแล้ว ข้างหลังตัวถ้ามีการสลับหลังโอนจะต้องมีการลงลายมือชื่อผู้โอน และข้อความที่เขียนลงไปนั้นให้เหมือนกันทุกฉบับด้วย เพราะกฎหมายถือว่าทุกฉบับจะมีผลเป็นฉบับเดียวเท่านั้น

หลังจากที่เราทราบลักษณะสำคัญของตัวแลกเงินสำหรับแล้ว ต่อไปจะกล่าวถึงสิทธิ และหน้าที่ของผู้ทรงตัว ผู้สลับหลังตัว และผู้รับรองตัวแลกเงินที่เป็นสำหรับนี้จะมีกันอย่างไรต่อไป

เรื่องที่ 1 สิทธิ และหน้าที่ของผู้ทรงตัว

มาตรา 976 ได้บัญญัติว่า “ถ้าผู้ทรงตัวแลกเงินสำหรับหนึ่งสลับหลังคู่มือสองฉบับหรือกว่านั้นให้แก่บุคคลต่างคนกัน ท่านว่าผู้ทรงยอมต้องรับผิดชอบคู่มือเช่นนั้นทุก ๆ ฉบับ และผู้สลับหลังภายหลังผู้ทรงทุก ๆ คนก็ต้องรับผิดชอบคู่มืออันตนเองได้สลับหลังลงไปนั้น เสมือนดังว่าคู่มือที่วานั้นแยกเป็นตัวเงินต่างฉบับกัน”

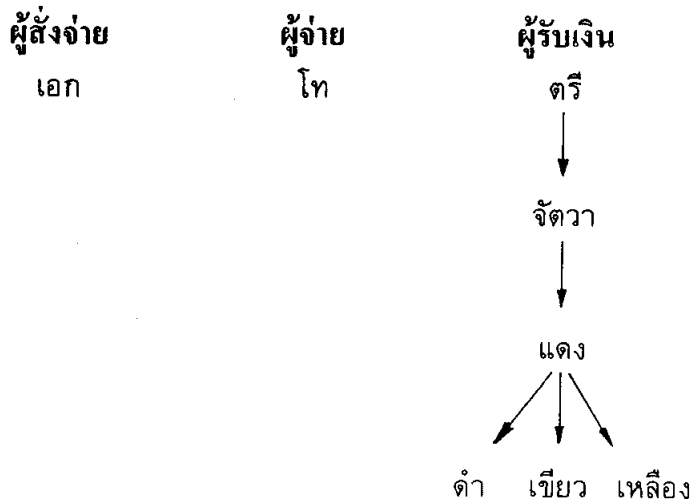
มาตรา 977 ได้บัญญัติว่า “ถ้าคู่มือสองฉบับหรือกว่านั้นในสำหรับหนึ่งได้เปลี่ยนมือไปยังผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายต่างคนกันไซ้ระหว่างผู้ทรงเหล่านั้นด้วยกัน คนใดได้ไปเป็นสิทธิก่อน ท่านให้ถือว่าคนนั้นเป็นเจ้าของอันแท้จริงแห่งตัวเงินนั้น แต่ความใด ๆ ในบทมาตรานี้ไม่กระทบกระทั่งถึงสิทธิของบุคคลผู้ทำการโดยชอบด้วยกฎหมายรับรองหรือใช้เงินไปตามคู่มือฉบับซึ่งเขายื่นแก่ตนก่อน”

หน้าที่รับผิดชอบของผู้ทรงตัว

จากตัวบทมาตรา 976 นี้จะเห็นได้ว่า ถ้าผู้ทรงตัวแลกเงินที่เป็นสำหรับ
ได้มีคู่มือของตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้อยู่ในมือครบทุกฉบับ ตามปกติการจะ
โอนตัวต่อไปให้ใครนั้น ผู้โอนตัวต้องสลักหลังและเจาะจงชื่อผู้รับเงินหรือผู้
รับโอนคนต่อไปลงไว้บนตัวให้เหมือนกันทุกฉบับแล้วมอบตัวทั้งหมดให้แก่ผู้
รับโอนไปเป็นผู้ทรงคนต่อไปนี่คือหลักที่กฎหมายวางไว้ให้ปฏิบัติ แต่บางที
ผู้ทรงตัวซึ่งจะทำการโอนนั้น หากทำตามที่กฎหมายวางแนวทางให้ปฏิบัติไว้
ไม่ กลับหวังรวยขึ้นสลักหลังตัวโดยเฉพาะเจาะจงชื่อผู้รับเงินนั้นบนหลังตัวให้
รายชื่อต่างกันไป เพราะจะได้โอนขายได้หลายฉบับ ซึ่งเรื่องนี้กฎหมายได้
วางหลักตัดสินคดีไว้แล้วว่า ถ้าผู้ทรงทำเช่นนี้กฎหมายก็จะถือว่าผู้ทรงคน
ทำเช่นนั้นจะต้องรับผิดชอบตัวแลกเงินที่เป็นสำหรับนั้นทุกฉบับเลย ซึ่งหมาย
ความว่า ผู้รับโอนตัวซึ่งเป็นผู้ทรงคนต่อ ๆ ไปนั้นไม่มีสิทธิมาไล่เบี้ยจากผู้สลัก
หลังตัวหรือผู้ทรงคนที่ทำเช่นนั้นได้ทุกฉบับ

ตัวอย่าง

สมมุติว่านายแดงเป็นผู้ทรงตัวแลกเงินที่เป็นสำหรับ และมีตัวทุกฉบับ
อยู่ในมือครบทั้งสำหรับ จากนั้นนายแดงได้โอนตัวแลกเงินนี้ให้แก่ดำ ซึ่งตาม
หลักกฎหมายแล้ว กฎหมายบอกว่า แดงต้องลงชื่อดำเป็นผู้รับเงินในตัวแลก
เงินเป็นสำหรับนี้ทุกฉบับให้เหมือนกันแล้วมอบให้ดำไปทุกฉบับ แต่แดงกลับ
ไม่ทำเช่นนั้น แดงกลับไปเขียนว่าใบหนึ่งโอนให้ดำ ใบหนึ่งโอนให้เหลืองและ
อีกใบหนึ่งโอนให้เขียวเช่นนี้ กฎหมายถือว่า ดำ เขียว และเหลือง มีสิทธิ
ไล่เบี้ยเงินจากแดงได้ทุกฉบับ แต่ ดำ เหลือง และเขียว นี้มีสิทธิไล่เบี้ยบุคคล
ที่สลักหลังอยู่ก่อนแดง จนกระทั่งถึงผู้สั่งจ่ายได้ แต่จะได้เพียงใบเดียวเท่านั้น
คือใครไปยื่นก่อนให้จ่ายเงินคนนั้นก็จะได้ แต่คนอื่นที่มายื่นทีหลังจะไม่มี
สิทธิไล่ได้แล้ว เพราะเป็นตัวแลกเงินเป็นสำหรับที่ผู้รับผิดชอบจะรับผิดชอบเพียง
ใบเดียวเท่านั้น

ตามรูปนี้ หมายความว่า เอกเป็นผู้ส่งจ่ายตัวแลกเงินเป็นสำหรับสั่งโท ให้จ่ายแก่ตรี จากนั้นตรีโอนให้จัตวา จัตวาโอนต่อให้แดง สมมุติว่าแดงได้ เรียกคู่อีกทุกคนนับมาจากเอก ซึ่งเอกก็ต้องส่งมอบให้ หลังจากนั้นแดงได้ทำการโอนตัวต่อไป โดยสลักหลังตัวทุกคนนับระบุชื่อผู้รับเงินต่างคนกัน เป็นดำ เขียว และเหลือง เช่นนี้กฎหมายถือว่า ดำ เขียว และเหลือง เป็นผู้ทรงในตัวแลกเงินเป็นสำหรับชุดนี้มีสิทธิไล่เบี้ยแดงได้ทุกคน แแดงจะต้องจ่ายเงินให้แก่ทุกคนเสมือนกับทุกคนถือกันคนละฉบับ และ ดำ เขียว และเหลือง ก็มีสิทธิไล่เบี้ยจัตวา ตรี โท (ถ้ารับรองตัวแล้ว) และเอกผู้ส่งจ่ายได้ แต่การใช้สิทธิไล่เบี้ยนี้กฎหมายกำหนดว่า ถ้าดำ เขียว และเหลืองคนใดได้นำตัวมายื่นให้ผู้ต้องรับผิดชอบตามตัวดังกล่าวจ่ายเงินให้เป็นคนแรก คนอื่น ๆ ที่นำตัวมายื่นเข้าก็จะหมดสิทธิไป เพราะช่วงการไล่เบี้ยตั้งแต่จัตวาขึ้นมานั้น ถือว่าตัวแลกเงินเป็นสำหรับมีผลใช้ได้เพียงฉบับเดียว ใครเร็วได้ใครช้าก็จะอด

สิทธิของผู้ทรงตัว

มาตรา 977 ได้บัญญัติไว้ว่า ถ้าตัวแลกเงินที่เป็นสำหรับนั้น ผู้โอนได้โอนไปให้แก่ผู้รับโดยได้สลักหลังตัวระบุชื่อผู้รับโอนต่างคนกันแล้ว กฎหมายถือว่าถ้าผู้รับโอนคนใดได้รับการโอนไปก่อนคนอื่น ๆ ถึงแม้จะเป็น

ตัวแลกเงินสำหรับเดียวกันก็ตาม ผู้รับโอนคนนั้นก็จะเป็นผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายของตัวแลกเงินชุดนี้ทันที ผู้รับโอนคนอื่น ๆ ที่ได้รับคู่มือในชุดนี้มาทีหลังก็จะไม่มีสิทธิอะไรเลยต่อผู้ส่งจ่ายตัวและผู้สละหลังตัวอยู่ก่อนผู้โอนตัวชุดนี้ให้ตน แต่ก็ยังมีสิทธิไล่เบี้ยผู้สละหลังโอนให้ตนได้ตามมาตรา 976

มีปัญหากว่าถ้าเกิดผู้รับโอนทั้งหลายได้รับโอนไปพร้อมกันแล้วจะทำอย่างไรใครจะมีสิทธิดีกว่ากัน ผู้เขียนมีความเห็นว่าน่าจะต้องถือว่าทุกคนเป็นผู้ทรงตามกฎหมายต่อผู้ส่งจ่ายและผู้สละหลังทุกคนที่สละหลังตัวอยู่ก่อนผู้ที่โอนตัวชุดนี้ให้ตน แต่การไล่เบี้ยนั้นใครเร็วกว่าคนนั้นย่อมได้เงิน ถ้าใครนำยื่นช้ากว่าคนอื่นก็จะไม่ได้รับอะไรทั้งสิ้น นอกเสียจากไล่เบี้ยจากผู้สละหลังโอนให้แก่ตนเท่านั้น

เรื่องที่ 2 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สละหลังตัว หน้าที่ของผู้สละหลังตัว

ในการสละหลังโอนตัวแลกเงินเป็นสำหรับนั้น ถ้าผู้ที่จะสละหลังโอนมีตัวเงินนี้อยู่ครบทั้งชุด เวลาจะโอนต่อไปให้ใคร จะต้องสละหลังทุกใบให้เหมือนกันทุกอย่าง แล้วมอบให้แก่ผู้รับโอนคนเดียวไปทั้งสำหรับ นี่เป็นหน้าที่ที่กฎหมายให้ปฏิบัติเวลาจะสละหลังโอนตัวต่อไป

และผู้สละหลังตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้ยังมีหน้าที่ต้องแจ้งไปยังผู้สละหลังก่อนตนให้ทราบถึงเรื่องการที่ผู้ทรงได้เรียกคู่มือทั้งหมดมาจากผู้ส่งจ่ายด้วย ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา 975 วรรคสุดท้าย

ความรับผิดชอบของผู้สละหลังตัว

ตามกฎหมายตัวเงินผู้สละหลังตัวก็ต้องรับผิดชอบตามตัวแลกเงินนั้นอยู่แล้ว แต่ตามปกติถ้าเป็นตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้ ถึงแม้ผู้สละหลังจะลงลายมือชื่อสละหลังทุกใบก็ตาม ผู้สละหลังก็จะรับผิดชอบต่อผู้ทรงตัวตามกฎหมายคนเดียวเท่านั้น แต่หลักนี้มีข้อยกเว้นสำหรับกรณีที่ผู้ทรงตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้ได้สละหลังโอนตัวแลกเงินทุกฉบับให้แก่ผู้รับโอนต่างคนกัน แล้วมีผู้สละหลังภายหลังผู้ทรงทุก ๆ คนก็ต้องรับผิดชอบคู่มืออันตนเองได้สละหลังลงไปนั้น เสมือนดังว่าคู่มือที่วานั้นแยกเป็นตัวเงินต่างฉบับกัน

ตัวอย่าง

สมมุติว่าแดงเป็นผู้ทรงตัวแลกเงินเป็นสำหรับแล้วมีตัวครบทุกใบอยู่ในมือ ต่อมาแดงได้สลักหลังโอนตัวนี้ต่อไปให้แก่ผู้รับโอนต่างคนกัน เช่นแดงได้สลักหลังโอนใบหมายเลข 1 ให้ดำ, หมายเลข 2 ให้เขียว, หมายเลข 3 ให้เหลือง เป็นต้น ซึ่งตามหลักกฎหมายแล้วแดงผู้โอนจะต้องรับผิดชอบต่อดำ เขียว และเหลืองในตัวแลกเงินนี้แยกเป็นแต่ละฉบับไป และถ้าสมมุติว่าดำ เขียว และเหลือง ต่างได้สลักหลังโอนตัวต่อไป สมมุติว่าให้ผู้รับโอนคนเดียวคือชมภู เช่นนี้ กฎหมายบอกว่าตัวแลกเงินสำหรับนี้ ชมภูเป็นผู้ทรงตามกฎหมายคนเดียว และมีสิทธิไล่เบี้ยดำ เขียว และเหลืองได้ทั้ง 3 คน โดยถือว่าคู้เงินเหล่านี้แยกเป็นตัวเงินต่างฉบับกัน ดำ เขียว และเหลือง จะมาอ้างว่า เป็นตัวแลกเงินสำหรับชุดเดียวกัน ฉะนั้นชมภูมีสิทธิไล่เบี้ยได้ใบเดียวเท่านั้นอย่างนี้ไม่ได้ สาเหตุก็เพราะแดงผู้ทรงได้สลักหลังตัวชุดนี้แยกผู้รับโอนไปทั้ง 3 ใบ ซึ่งผิดจากวิธีการโอนตัวแลกเงินเป็นสำหรับ ที่ผู้รับโอนจะต้องเป็นคนเดียวทั้งสำหรับ ฉะนั้นเมื่อมีผู้สลักหลังต่อจากชื่อของแดง ผู้ที่สลักหลังเหล่านี้จะต้องรับผิดชอบเหมือนแดง เช่นกัน

เรื่องที่ 3 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับรอง

มาตรา 978 ได้บัญญัติว่า “คำรับรองนั้นจะเขียนลงในคู้เงินฉบับใดก็ได้ และจะต้องเขียนลงในคู้เงินแต่เพียงฉบับเดียวเท่านั้น

ถ้าผู้จ่ายรับรองลงไปกว่าฉบับหนึ่ง และคู้เงินซึ่งรับรองเช่นนั้นตกไปถึงมือผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายต่างคนกันไซ้ร้ ท่านว่าผู้จ่ายจะต้องรับผิดชอบตามคู้เงินนั้น ๆ ทุกฉบับ เสมือนตั้งว่าแยกเป็นตัวเงินต่างฉบับกัน”

มาตรา 978 นี้ได้พูดเกี่ยวกับการรับรองตัวแลกเงินที่เป็นสำหรับ โดยผู้รับจ่ายนั้นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองบนตัวเพียงฉบับใดฉบับหนึ่งเท่านั้น ห้ามลงทุกฉบับ ถ้าผู้จ่ายได้ลงลายมือชื่อรับรองตัวเกินกว่า 1 ฉบับขึ้นไปแล้วระวังไว้ว่าถ้าคู้เงินซึ่งผู้จ่ายรับรองไปแล้ว เหล่านี้ได้ไปตกอยู่ในมือผู้ทรงตัวโดยชอบกฎหมายหลายคน เมื่อใด กฎหมายบอกว่ามีผลให้ผู้จ่ายต้องรับผิดชอบตามตัวแลกเงินที่เป็นคู้เงิน ๆ นั้นทุกฉบับไปเลย เสมือนตั้งว่าทุกฉบับแยกเป็นตัวเงินต่างฉบับกันทั้งสิ้น

เรื่องที่ 4 การใช้เงินโดยผู้รับรองตัวแลกเงินเป็นสำหรับ

มาตรา 979 ได้บัญญัติว่า “ถ้าผู้รับรองตัวเงินซึ่งออกเป็นสำหรับใช้เงินไปโดยมิได้เรียกให้ส่งมอบคูปอง ฉบับซึ่งมีคำรับรองของตนนั้นให้แก่ตน และในเวลาตัวเงินถึงกำหนดคูปองฉบับนั้นไปตกอยู่ในมือผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายคนใดคนหนึ่งไซ้ ท่านว่าผู้รับรองจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงคูปองฉบับหนึ่ง”

การใช้เงินตามตัวแลกเงินที่เป็นสำหรับนั้นก็เหมือนกับตัวแลกเงินทั่ว ๆ ไป คือ ต้องรอให้ตัวถึงกำหนดใช้เงินเสียก่อนถึงจะขึ้นเงินกับผู้จ่ายที่รับรองตัวนั้นได้ และเมื่อผู้จ่ายที่รับรองตัวนี้ได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงตัวที่นำยื่นไปแล้ว กฎหมายบอกให้ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงคนนั้นส่งมอบคูปองฉบับที่ผู้จ่ายรับรองมาเก็บไว้เป็นหลักฐานเสีย เพราะถ้าลืมเรียกมาเก็บไว้เมื่อใด กฎหมายบอกว่า ระวังไว้ถ้าคูปองฉบับที่ผู้จ่ายรับรองนี้ไปตกอยู่กับผู้ทรงตามกฎหมายคนใดแล้ว ผู้จ่ายจะต้องรับผิดชอบจ่ายเงินตามตัวให้แก่ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายคนนั้นด้วย จะมาอ้างว่าจ่ายไปแล้วไม่ได้ ถึงแม้จะเป็นตัวแลกเงินสำหรับเดียวกันก็ตาม ฉะนั้นระวังไว้ผู้จ่ายอาจจะจ่ายหลายครั้ง ถ้าจ่ายครั้งแรกแล้วลืมเรียกคูปองที่ตนรับรองมาเก็บไว้

ในเรื่องการจ่ายเงินตามตัวแลกเงินเป็นสำหรับนี้ กฎหมายได้บอกไว้ในมาตรา 980 ว่า ถ้าคูปองฉบับใดฉบับหนึ่งได้รับการจ่ายเงินไปแล้ว กฎหมายถือว่าตัวแลกเงินเป็นสำหรับทั้งชุดนี้ ถือว่าได้จ่ายเงินไปหมดแล้วเช่นกัน

เรื่องที่ 5 หน้าที่ของคู่สัญญาซึ่งส่งคูปองไปให้ผู้จ่ายรับรอง

มาตรา 981 ได้บัญญัติว่า “คู่สัญญาซึ่งส่งคูปองฉบับหนึ่งไปให้ผู้จ่ายรับรองต้องเขียนแถลงลงในคูปองฉบับอื่นว่า คูปองฉบับนั้นอยู่ในมือบุคคลชื่อไร ส่วนบุคคลคนนั้นก็จำต้องสละตัวให้แก่ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายแห่งคูปองฉบับอื่นนั้น

ถ้าบุคคลคนนั้นบอกปิดไม่ยอมให้ ท่านว่าผู้ทรงยังจะใช้สิทธิไล่เบียดไม่ได้จนกว่าจะได้ทำคำคัดค้านระบุนความดังต่อไปนี้คือ

1. ว่าคูปองฉบับซึ่งได้ส่งไปเพื่อรับรองนั้นเขาไม่สละให้แก่ตนเมื่อทวงถาม

2. ว่าไม่สามารถจะให้เขารับรอง หรือใช้เงินด้วยคูปองฉบับอื่นได้”

จากตัวบทมาตรา 981 นี้ ผู้เขียนขออธิบายความหมายของถ้อยคำบางคำในตัวบทเสียก่อนดังนี้

คำว่า “คู่สัญญา” หมายถึงผู้ทรงตัวที่มีตัวแลกเงินเป็นสำรับอยู่ในมือทั้งคู่ และปรารถนาจะโอนตัวนี้ต่อไป โดยได้ลงลายมือชื่อสลักหลังโอนบนคูปองฉบับหนึ่ง และในขณะเดียวกันก็ได้ส่งคูปองอีกฉบับหนึ่งส่งไปให้ผู้จ่ายรับรอง

คำว่า “บุคคลคนนั้น” ในวรรค 1 ของมาตรา 981 หมายถึงผู้จ่ายซึ่งผู้จ่ายจะรับรองตัวหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับใจของผู้จ่ายเอง

คำว่า “ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายแห่งคูปองฉบับอื่นนั้น” หมายความว่า “ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายแห่งคูปองฉบับอื่นนั้น” หมายความว่า “ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายแห่งคูปองฉบับอื่นนั้น” เราจึงเรียกผู้ที่ได้รับสลักหลังตัวโอนมานี้ ว่าเป็นผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายแห่งคูปองของตัวแลกเงินเป็นสำรับนี้

ตามตัวบทมาตรา 981 นี้ หมายความว่า ถ้าคู่สัญญาซึ่งมีตัวแลกเงินเป็นสำรับทั้งคู่อยู่ในมือนี้ปรารถนาที่จะโอนตัวให้ผู้รับโอนคนต่อไปก็ทำได้ โดยการสลักหลังลงบนคูปองฉบับใดฉบับหนึ่ง และในขณะเดียวกันคู่สัญญาซึ่งเป็นผู้โอนคนนี้ก็ส่งคูปองอีกฉบับหนึ่งไปยื่นต่อผู้จ่ายให้รับรองตัว กฎหมายมาตรา 981 บอกว่า ถ้าคู่สัญญาซึ่งเป็นผู้โอนตัวได้ทำการ 2 อย่างพร้อมกันนี้ก็ทำดี แต่ต้องเขียนข้อความลงไปบนคูปองฉบับที่ได้ส่งมอบไปให้แก่ผู้รับโอนโดยบอกว่าได้ส่งคูปองฉบับหมายเลขที่เท่าใดไปให้ผู้จ่ายรับรอง เหตุผลที่กฎหมายให้เขียนข้อความว่าอีกใบหนึ่งอยู่ที่ผู้จ่ายนี้ก็เพื่อประโยชน์ต่อผู้รับสลักหลังโอนตัวจะได้ไปทวงคืนมาจากผู้จ่ายที่มีคูปองอีกฉบับหนึ่งถืออยู่ และกฎหมายได้บัญญัติต่อไปว่าเมื่อผู้รับโอนตัวที่เป็นคู่สัญญาได้ทวงของคืนคูปองฉบับที่อยู่จากผู้จ่าย ผู้จ่ายจะต้องมอบคืนให้แก่เขาไป ไม่ว่าผู้จ่ายนั้นจะรับรองตัวแลกเงินที่เป็นคูปองฉบับนั้นหรือไม่รับรองก็ตาม

แต่อาจจะเกิดปัญหาได้ ถึงแม้กฎหมายจะให้ผู้จ่ายมีหน้าที่ต้องคืนตัวให้แก่ผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายผู้มีคูปองฉบับอื่นอยู่ในมือก็ตาม แต่บางที่ผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมคืนให้ ไม่ว่าผู้จ่ายคนนั้นจะรับรองตัวแล้วหรือไม่ก็ตาม

เช่นนี้มีปัญหาว่าผู้ทรงที่ชอบด้วยกฎหมายที่ครอบครองคู่มืออยู่นั้นจะไล่เบียดผู้ที่ได้ลงลายมือชื่อซึ่งต้องรับผิดชอบตามตัวแลกเงินนี้ได้ทันทีเลยหรือไม่

ปัญหานี้กฎหมายมาตรา 981 วรรคสุดท้ายได้บอกไว้ว่า อย่าเพิ่งไล่เบียดผู้ทรงที่ครอบครองคู่มือใบนั้นโดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องทำคำคัดค้านเสียก่อน ถึงจะไล่เบียดผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นได้และในคำคัดค้านจะต้องระบุข้อความดังนี้ด้วย คือ

1. ว่าคู่มือฉบับซึ่งได้ส่งไปเพื่อรับรองนั้นเขาไม่สละให้ แก่ตนเมื่อทวงถาม

2. ว่าไม่สามารถจะให้เขารับรอง หรือใช้เงินด้วยคู่มือฉบับอื่นได้

เมื่อทำครบทุกอย่างดังที่มาตรา 981 ว่าไว้แล้ว ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีตัวแลกเงินที่เป็นคู่มือนั้นก็สามารไล่เบียดผู้ซึ่งลงลายมือชื่อสลักหลังตัว หรือคู่สัญญาทั้งหลายที่ต้องรับผิดชอบต่อตัวแลกเงินนั้นได้ ตลอดทั้งผู้จ่ายที่รับรองตัวแล้ว แต่ไม่ยอมส่งมอบคู่มือฉบับที่รับรองนั้นมาให้ผู้ทรงได้อีกด้วย